

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
ORIOL HUGUET, director general
JOSEP PLANAS, director financer
ESTHER CARALPS, directora de màrqueting i comunicació
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
JOAN SERRA, cap de sistemes

**LA TENDÈNCIA ECONÒMICA
DELS ÚLTIMS 25 ANYS**

Ramon Tremosa
i Balcells

Professor de teoria econòmica de la
Universitat de Barcelona
www.ramontremosa.com

EN SÍNTESI

Lluch,
l'esforç,
Catalunya

Estatut, riquesa i pobresa

Mariano Rajoy ha tornat per dir-nos que el nou Estatut ens empobrirà. Curiosament, però, les enquestes d'un diari poc sospitós d'inflamar nacionalisme com *La Vanguardia* mostren que el 70% dels catalans creuen que el dèficit fiscal català frena el creixement econòmic català (25.07.2005) i que el 82% volen que la Generalitat recapti tots els impostos de Catalunya (09.10.2005); aquests percentatges, que penso que van creixent, superen els qui creuen que Catalunya és una nació (56%).

DEL 1986 AL 1997 CATALUNYA HA FET UN SALT econòmic espectacular en el context europeu, comparable al d'Irlanda. Des del 1997 ençà, però, el PIB per càpita català, principal indicador del creixement econòmic, està estancat en contrast amb el creixement amb gran força del madrileny, basc i navarrès. En cercar-ne les causes constatem que alguna cosa hi té a veure el dèficit fiscal català: a partir del 1997 creix i es manté entre el 8-9% del PIB català, quan en els anys anteriors oscil·lava entre el 4-6%.

AQUESTA NOVA I TRANSVERSAL CONSCIÈNCIA tributària territorial catalana l'ha fomentat el govern del PP. S'estranya senyor Rajoy que ara, per exemple, el nou Estatut reclami per a la Generalitat els aeroports? M'expliquen que una gran multinacional de l'alimentació present a Catalunya des de fa cent anys ha deixat d'instal·lar una seu global a Barcelona per manca de vols intercontinentals. I un amic empresari perd vuit dies anuals sumant les hores perdudes entre París i Londres quan va i ve d'altres continents, per manca de vols directes. I si parlem de trens de mercaderies, de trens de rodalies, de com han empitjorat algunes línies (Vic-Ripoll, Manresa-Lleida), de les que no s'han fet, o de les diferències de preus en els bitllets de l'AVE entre Madrid, Lleida i Toledo? Les grans infraestructures són competència del govern central però sempre ens arriben tard i malament: ara resulta que la tercera pista del Prat ja no és suficient. En no haver-les proveït com calia la nostra economia ha deixat de convergir a Europa. No s'estranyi si ara el 90% del Parlament català en reclama la seva provisió i gestió.

SI COMPAREM L'EVOLUCIÓ ECONÒMICA ENTRE 1979 i 2004 per territoris a Espanya, una tendència es constata clarament. Amb dades de la Fundació FUNCAS, Madrid i les dues Castelles apareixen com les grans beneficiades del procés autonòmic, en detriment de Catalunya, País Valencià i les Illes Balears (territoris forals a banda). El valor 100 representa la mitjana estatal tant en PIB per habitant –creació de riquesa– com en renda disponible per càpita –distribució de la riquesa després d'impostos–. Fer comparacions a tan llarg termini només es pot fer expressant les mitjanes del 1979 i del 2004 en base 100, així es relativitzen possibles diferències de càlcul de les variables.

EN PIB PER CÀPITA MADRID PASSA DE L'ÍNDEX 132 a 124 en aquests 25 anys, però segueix segona entre les disset autonomies l'any 2004 després del País Basc, que passa de 114 a 125. Navarra passa de 108 a 122, Castella i Lleó de 89 a 100, Catalunya baixa de 127 a 117 (del segon al cinquè lloc de dis-

GUILLEM CIFRÉ

“M'expliquen que una gran multinacional de l'alimentació present a Catalunya des de fa cent anys ha deixat d'instal·lar una seu global a Barcelona per manca de vols intercontinentals”

set), les Balears de 127 a 118 i el País Valencià de 103 a 99.

EN RENDA DISPONIBLE PER CÀPITA EN PARITAT DE poder de compra, tenint en compte les diferències de preus entre territoris per fer comparacions, Madrid puja de l'índex 119 a 123 i esdevé primera entre disset superant Euskadi, que puja de 100 a 121, i Navarra, que puja de 103 a 118. Catalunya baixa de 122 a 113, Balears de 125 a 110 i el País Valencià de 106 a 98, en contrast amb Castella i Lleó, que puja de 89 a 105. Aquestes dades provenen de *Papeles de Economía Española*, 34, 1988, pàg. 80 i de *Cuadernos de Información Económica*, 185, 2005, pàg. 25.

EN TOTS AQUESTS ANYS CATALUNYA, PAÍS VALENCIÀ i les Illes Balears han estat contribuents nets, pels es-

tudis oficials i oficinosos de què disposem, mentre que els territoris que més creixen (Madrid inclòs) ho han fet perquè eren receptors nets i han gaudit de la complicitat inversora més o menys explícita de tots els governs centrals. S'estranya, Sr. Rajoy, que els catalans demanin avui amb ampli consens limitar uns dèficits fiscals que han estat erosionant el seu creixement econòmic? Qui és el beneficiat de l'Estat actual de coses? Qui empobreix a qui i amb quin intervencionisme? És radical proposar que una part de l'Estat deixi de créixer a costa d'una altra?

RAMON TRIAS FARGAS DIGUÉ A MADRID L'ANY 1978, tot parlant de sobirania fiscal: “Si es creen les autonomies se'ls ha de reconèixer la part de la sobirania fiscal que els correspon. No oblidem la famosa frase del president de la Cort Suprema dels Estats Units (Marshall): el poder fiscal representa el poder de destruir. Nosaltres en som conscients i ho volem evitar: si un dia volgués algú destruir l'autonomia de Catalunya que ho faci de front i amb franquesa i no per la via solapada d'escanyar-la econòmicament” (*Narració d'una asfíxia premeditada*, 1985).

EL PP HA ESTA DIENT DURANT ANYS QUE VOLIA PARLAR dels problemes que interessin a la gent i que defugia els debats identitaris i ara resulta que només recupera vots amb la defensa de la seva idea d'Espanya. El nou Estatut, però, interessa a una gran majoria de catalans, precisament perquè toca molts determinants de la seva riquesa i mira de blindar-la enfront d'altres intervencionismes empobridors.

Marçal
Sintes

El 2001 vaig publicar un llibre entrevista amb Ernest Lluch (Què pensa Ernest Lluch?), fruit de les trobades que havíem mantingut anys abans. No he pogut evitar rellegir-lo ara, en el cinquè aniversari del seu assassinat a mans d'ETA. M'ha servit per confirmar que la part que em continua agradant més és aquella en què parla de la seva infància i joventut, i de la seva família. La part en què, per exemple, confessa la seva gran admiració per la seva mare i la seva germana (“durant els setze últims anys de la seva vida la van operar de càncer tretze vegades [...], va mantenir sempre l'humor i va continuar treballant i fent coses. No la vaig veure mai pessimista ni amb mal humor”). No abandonar, no deixar d'esforçar-se era fonamental per a Lluch, que, tot definint-se com un jansenista, explica: “És allò de Montaigne: que al final de la vida has d'haver donat més als altres del que t'han donat a tu”. I sobre els plers de la vida exclama contundent: “L'hedonisme em fa fàstic i la mandra em repugna. La gent que em tracta té la impressió que no tinc mandra... però això és fruit d'un esforç de voluntat al llarg d'anys”. Quan, més endavant, li faig imaginar com serà Catalunya passats deu anys [és a dir, el 2006, ja que les entrevistes daten de 1996] respon: “Catalunya no té un futur fàcil. [...] Cal una cosa molt difícil d'obtenir: ser una comunitat molt oberta i molt tancada al mateix temps. Molt oberta perquè si no se'n empassaria, quedarem marginats, però si només som oberts desapareixerà la substantivitat que tenim, que no només és la lingüística”.
m.sintes@hotmail.com